

**נתן וולור:**

**„מוכן לשחרר מייסים כדי שסיפריות ישארו פתוחות!“**

באחרונה פורסם כי חנות הספרים היחידה בשכונת התיקווה נסגרת בגלל חוסר-ריווחיות. שאלתי את נתן וולור, סגן ראש-עיריית תל-אביב וראש האגפים לתרבות, נוער וספורט, האם לא חשוב שדווקא בשכונת-התיקווה ימצאו חנויות-ספרים. במסגרת העירונית עושים רבות כדי ש-עם הספר לא יישאר ביטוי מילולי, ושיהיה לו תוכן.

● **אתה מוכן לפרט?**  
אנחנו מקפידים על רכישת ספרים חדשים בכמות מספקת. אנחנו רואגים לסיפרייה ניידת במקומות שאין סיפריות.

● **אבל סיפריות זה לא הכל!**  
אנחנו מעודדים החלפה בסיפריות בתי-הספר, ומעודדים יוזמה של רשתות עצמאיות, פרטיות וחצי-פרטיות.

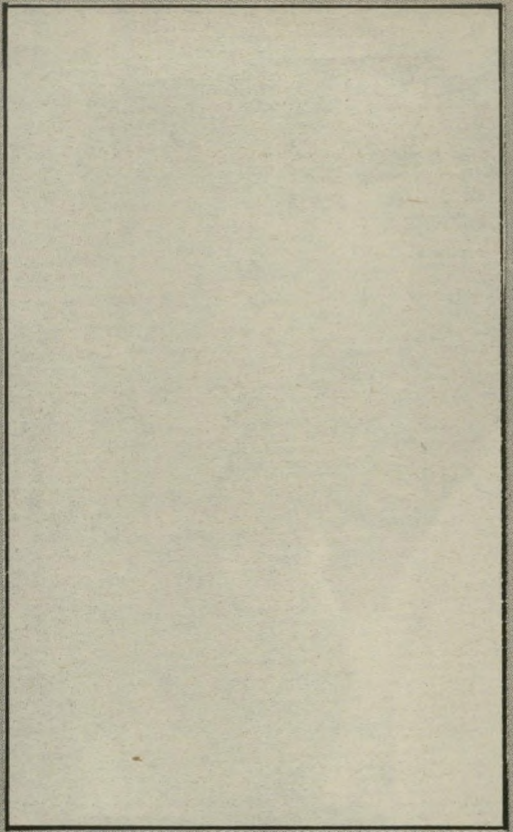
● **אבל זה עדיין לא מצדיק את סגירת החנות היחידה בשכונת-התיקווה?**

**חינוך**

אין לנו השפעה בתחום הזה. זהו עניין כלכלי של בעלי-החנות. החנות נסגרה כי לא היו די קונים. אבל, לעומת זאת, בבית-דני יש 30 אלף ספרים ומרכז להכנת סיעורים. יש מרכזים דומים גם בבית-ברבור, בנווה-אליעזר ובביצרון, כך שהאיזור אינו מונוח. אנחנו עושים כל מה שאפשר כדי שנושא הספרים לא ייפגע.

● **ובכל זאת, מזה אתם מתכוונים לעשות ברמה של יוזמות פרטיות?**  
צריכים לעודד. צריכים לתת הנחות במיסים ובארנונות. אני מוכן לשחרר מקומות כאלה ממיסים, ובלבר שיהיה למקום אופי תרבותי, ושמרכזים ציבוריים או סיפריות יישארו פתוחים, למרות שאינם ריווחיים.

● **אגב, מדוע אתם לא מאפשרים למי שאינם תל-אביביים להחליף בסיפריות, כמו ב„בית-אריאלה“?**  
עניי עירך קודמים. (אורית זרובבל)



**נ. נ.:**

**„זהו חוק דבילי. העובדים הזרים לא מפריעים!“**

ה„עליהום“ של השבוע הוא על העובדים הזרים הבאים לעבוד בארץ במשך כמה חודשים. חוליות של מישרד-הפי-נים החלו מסתובבות בין המפעלים השונים, אוסרות את העובדים הזרים, ומטילות קנסות על המעסיקים הישראליים. מנשתי את נ.נ., המעסיקה בביתה עוזרת-מטפלת זרה. האם יש לעובדת שלך רישיון-עבודה בארץ, שאלתי אותה.

לא.

● **מדוע? האם ניסית לבקש עבודה רישיון-עבודה?**  
לא ניסיתי. בעל-ניסיון אמרו לי שאין סיכוי לקבל כזה.

● **ומה עם קשרים?**  
יש לי חברה שהפעילה את כל קשריה כדי לקבל רישיון-עבודה לעוזרת שלה, וזה עזר. הרישיון התקבל בדיוק חודש לפני תום עבודתה של העוזרת. בדרך כלל הן באות לשנה.

● **למה, בעצם, את מעסיקה עובדת זרה, ולא ישראליית?**  
קודם כל בשביל שלוות-הנפש שלי. עובדת כזאת לא מוריעה לי כל שלושה ימים שהיא עוזבת, כי היא שמעה שבמקום אחר משלמים חמישה שקלים יותר. העובדות הזרות, לפחות אלה שאני מכירה, הן נחמדות, מנומסות, לא מבינות כל מילה הנאמרת ביני לבין בעלי, לא מתערבות בחיים, וכמובן מבקשות בדיוק חצי משכר עובדת ישראלית.

● **כמה משלמים לעובדת כמו שלך, שגם מנקה את הבית וגם דואגת קצת לילדים?**  
אני משלמת 300 דולר וזה כולל עבודות משקביות, טיפול בילדים וגם בייבירסיטינג כשצריך.

**עבודה**

● **כמה שעות בחורה כזאת עובדת?**  
זה קשה להגיד. היא גרה בבית. אם היא רוצה, היא גומרת את עבודת-הבית בשעת-היום, ועד שהילדים מגיעים היא חופשית. ויש לה, כמובן, גם הרבה חופשות רישומיות, כל סוף שבוע, וגם פה ושם איזה חג שהיא רוצה לחגוג.

● **ובכל זאת, את עוברת על החוק, זה לא מפריע לך?**  
זהו חוק דבילי לגמרי. אני מכירה לפחות 20 בנים ובנות של חברים שלי הגמזאים עכשיו בכל מיני מקומות בעולם, עובדים ואוספים כסף להמשך הטיולים שלהם. כאשר מישרד-הפינים שלנו שחזר את כל החברה האלה ארצה, כדי שלא יקחו מקומות-עבודה של מקומיים, אני אתחיל להתחשב בו. בכל העולם מסתובבים אלפי צעירים הרוצים לראות עולם, ובגלל זה הם עוברים. דווקא מאלה אין מה לדאוג. הם באים, עובדים, אוספים כסף וממשיכים הלאה. הם לא יישארו בארץ. הם הרי לא יהודים כהלכה: (דניאלה שמי)



**לאה שקדיאל:**

**„אני מתקשה לחוש חוייה רוחנית בתפילה בכותל!“**

בימים שבהם המתח בין הציבור החילוני לדתי הוא כה רב, גם מניין נשים בתפילה מאורגנת בכותל המערבי יכול לגרום לשליהוב-יצרים.

תפילה, שאירגנו נשות הכנס הפמיניסטית היהודי הראשון, שהתקיים בירושלים, גרמה להתרגשות רבה בין הפמיניסטיות, ומנגד ליבתה את יצריהם של המתפללים הגברים.

שאלתי את לאה שקדיאל, שנודעה במאבק שניהלה כדי להצטרף למועצה הדתית בירושלים, על מה ולמה היתה המיזוג.

סידרייהתפילה בכותל הם ייחודיים, הם לא מייצגים את סידרייהתפילה בעם היהודי. מה שהן עשו לא היה במסגרת ההסדר הנהוג בכותל. זו היתה חריגה. ההסדר בכותל מאפשר אומנם טיכסי ברמיצוה, אך לא מאפשר מניין של נשים.

● **ההסדר, כפי שהוא, מקובל עליך?**  
באופן אישי אין לי יחס מיוחד לנושא הכותל, אני מתקשה לחוש חויית רוחנית בתפילה בכותל, בגלל הצד ההפגנתי והתיירותי. אולי קיים רגש היסטורי, אבל לא רגש דתי.

לגבי מניין הנשים, רביהכותל הגיב בחוכמה שאיפשר להן להתפלל. הוא אמר שזה אמנם לא נהוג, אבל באופן הילכתי זה מותר.

● **ואם רביהכותל אישר, למה התלהטו הרוחות?**  
היה אספקט אחר, הקשור לפמיניזם ולא דווקא לכותל. היוזמה באה מצד אורחות מחול, ולא מצד נשים מקומיות.

**דת**

● **מה הבורנה?**  
לא כדאי לזרו תהליכים בטרם עת. אילו הפמיניסטיות הרד תיות בארץ היו יוזמות צעד כזה ומסתייעות בתמיכה של אורחות מחול, הצעד היה לגיטימי. ואילו כאן היה אקט העלול להזיק למאבק של הפמיניסטיות המקומיות.

● **את לא מצרדת, אם כך, בצעד שלהן?**  
ניתן היה לקיים את התפילה בדרך אחרת, לא דווקא בכותל. הן יכלו לקיים את התפילה במלון או בבית-כנסת. אבל בסך-הכל הן ניסו לממש את זכותן כיהודיות להתפלל ליד הכותל, על פי דרכן. הפיובוקציה באה מצד המתפללים שהתגרו בהן, לא מהן.

● **לא היית מתייחסת לתגובת המתפללים באל חרי-סריסבלנות?**  
אני לא אוהבת את מצביהרוח החילוני הנוכחי. מכל רבר עושים עניין, נכנסים להיסטריה ונתקפים בשיגעון-רדיפה. (אורית זרובבל)